

Господь, Тыләнет уанымына семьнь мәләннә жәләйбәйшәет лижы

ҰАНЫМАШ

Кырык мары православный газет

3-шы (8) № 2017 й

ЙОШКАР-ОЛАН ДӘ МАРЫ САНДӘЛЫКЫН ВЫСОКОПРЕОСВЯЩЕННЕЙШИЙ АРХИЕПИСКОП ИОАННЫН БЛАГОСЛОВАЙБЫ ДОНО

2-3 страницәвләштӱ лыдда:

**ЙЫМЫН ӘВӘН СМОЛЕНСКИЙ
ИКОНЖЫ ЛЫМЕШ СОБОРЛАН – 145 И**

НОМЕРБЫШТӱ ЛЫДДА:

Святой Пантелеимон – 4-5 стр.

Святой врачвлә дә Йымы анзылны мә верцнә сарвалышывлә – 7 стр.

Успени празнык – 8-9 стр.

Йымым Шачыктышы Пиш Святой Ыдӱрӱн тырын колымыжы кечӱн Йошкар-Олан дә Мары сандәлыкын архиепископ Иоаннын шамакшы – 10-11 стр.

Священник Николай Булгаков. Эче шоктенә? Церкӱш кашташ агыл манын 33 «причина» – 12-15 стр.

Борис Ганаго. Вера – 16 стр.

ЙЫМЫН ÄВÄН СМОЛЕНСКИЙ СОБОРЖЫЛАН – 145 И

Йымын Äвән Смоленский лымән иконжы лымеш соборым 1872 ин отставной губерн-ский секретарь Михаил Иванович Дьяконов да купецвлä Василий Иванович Замятин доно Яков Алексеевич Морозовын палшымы доно Александр II куғижән 1866 ин 4-шы апрельын цүдä палшымы доно ытаралтмыжы лымеш стройымы. Кым престолан ылеш: тйнг пре-столжы Йымын Äвән Смоленский иконжы лымеш, вургымла монгыр гыц святой Архи-стратиг Михаил лымеш да шалахай монгыр гыц святой Благоверный Кого князь Алек-сандр Невский лымеш. Соборым 1872 ин свящайымы.

Собор сагаок тошты кырпыц церкй улы, кыдым 1759 ин стройымы. Тй веремән тиштй Йымын пылгомыш лымлештäräлт кузымы-жы лымеш йдйр мынастир вärләнән. Церкät Йымын пылгомыш лымлештäräлт кузымыжы лымеш ылеш. Церкй ййр кырпыц пичй шал-ген.

Соборын кырпыц гыц йштйымы цäшомняжы Базарный площадышты ылын. Тйдйм 1883 ин купец Павел Федорович Бычков Козьмо-демьянск халалан 300 и теммй, Государь Им-ператор Александр III куғижäш шагалтымы, Святой Бессребренник да цүдäм йштйшывлä Косма доно Дамиан, Святой благоверный Кого князь Александр Невский да апостолвлä доно иктör ылшы святой Мария Магдалина лымеш строен. Цäшомняшты халык доно жеплймы пиш тошты иконвлä ылыныт: Ытаршын Не-рукотворный образшы да Ликишйштйшй Ми-

рйн цүдäм йштйшй святитель Николайын. Храмым пачмы годшен настоятельвлä ылыныт:

1872 – 1896 ивлән – протоиерей Андрей Рождественский;

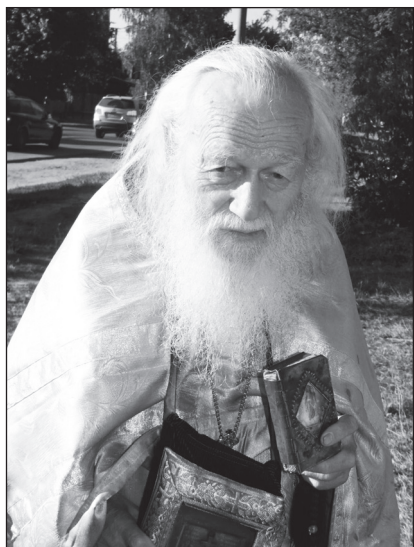
1898 – 1919 ивлән – протоиерей Николай Боголюбов;

1919 – 1932 ивлән – протоиерей Леонид Тавельский.

Совет власть жепйн 1932 ин вес церкйвлä сембньок Смоленский соборым питыренйт. Вара тйштй шуку жеп музей вärләнән. Об-щина сембнь церкйм угыц 1990-шы ин реги-стрируйымы. 1992 и гыц 1998 и якте Йымылан службывлä пу томашты эртенйт. Ти пöртшй художник А. Григорьев лымән краеведче-ский музейын ылын. Пöртым кымдаэмденйт да 1996 ин тйдйм владыка Иоанн свящäен. Кйзйт тйштй крестймы вärйм йштймы.

Смоленский соборым 1998-шй ин авгу-стын архимандрит Варлаамын (Семеновын) (кйзйт схиархимандрит Лаврентий) пацымы-жы доно пöртылтенйт. Тйдй тиштй общиным пачмы гыц 2006 и якте служен. Пйтарйшй служба соборышты 1998 ин 7 августын ылын. Тйдйм владыка Иоанн 1999 ин 24 сентябрьын свящäен. 2006 и гыц соборын настоятель-жй – протоиерей Алексей Евсеев.

2012 ин реставраци пäшäвлäм пйтарймы. Собор сага воскресный школ пäшäм йштä, тенгеок социальный пäшä виангеш. Йыл тйрйшты Йымын Äвән Смоленский иконжы лымеш 2016-шы ин вйдважым свящайымы,

тйштй цашомням дй нйштйлымй вйрым строй-
ымы.

И ййде Йымын йвйан Смоленский икон-
жы доно крестный ход эртйрйлтеш. Тйды
1 август гйц 9 август якте кей. Эртймй кор-
ныжы техенйй:

1 августын 2016 ин Козьмодемьянск
халан Смоленский собор гйц Йымын йвйан
Смоленский иконжы доно крестный ход
Йымын Литурги паштек лйктеш. Тйды Ок-
тябрьский поселок, Шапкиля, Аксай, Шим-
ййр, Йолобкан солавля гач Пйртнырыш кей.

2 августын Пйртныр церкйштй служба
паштек Шайыл Пйртныр, Прастай, Панькан,
ймансола, Шйргййй, Актусола, йл Пйнг-
ельйй, Коговал, Микор солавля гач Пайс-
кыркыш кей.

3 августын Пайскырык церкйштй служба
паштек йматьсола, Парнингйш, Макарсир,
Цигйансола, Тйгййсола, Лосола, Кйтй Шошмар
солавля гач йтывайнырыш Михаил Архангел
лымеш церкйш кей.

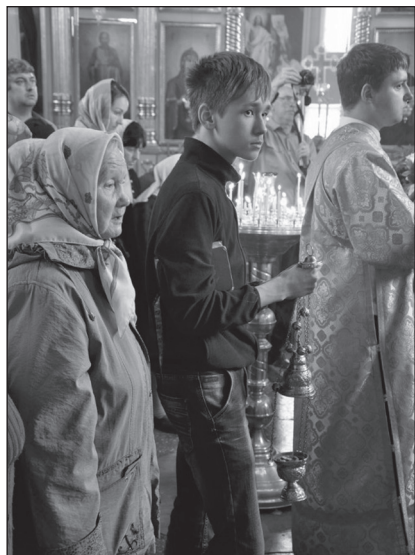
5 августын йтывайныр гйц служба паштек
Красный Селище, йштуга, ййципстй солавля
гач йведенскишкй толеш.

6 августын йведенски гйц Пйнгельмычаш,
Порандай, Пйнгель Усола, йлдйр,
Вйрйшйнгйр, Сануксола, Пистерля, ййкйныр
солавля гач йынгы Кушыргыш толеш.

7 августын йынгы Кушыргы гйц Паратмар,
Шапкиля солавля гач йоласалыш толеш.

8 августын йоласал гйц служба паштек
Усола, йынготы, йманыр, Палтикйн, Нырйй
гач Пйртнырыш толеш.

9 августын Пйртныр гйц служба паштек
йынгы Парнингйш, Усола, йнгансола, Кыт-
кыныр, Кулаково солавля гач Козьмодемь-
янскыш пйртйлеш.

СВЯТОЙ ПАНТЕЛЕИМОН

Христослан Ынянймаш верц орлыкым цытышы святой Пателеимон Никодимия халашты шачын, Максимиан лыман кукижы годым Ылен. Тыдын атяжы дон аважы пиш паян ылыныт. Атяжы, Евстрогий, язычник ылын, а аважы, Еввула, Христослан Ынянен. Эргышты шачмыкы, тыдым Пантелеон манын лымденыт. Кушмыкыжы тарым нaldeок хворойвлaм торленат, незервлaлaн палшенат, тыдым Пантелеимон манаш тынгaлыныт. Тидыжы пиш пуры кымылан эдем ылеш маным анжыкта. Аважы Ылымжы годым эргыжым Христослан Ынянaш тымден. Аважы колымыкы, атяжы тыдым Ышке языческий верaлaн тымдаш тынгaлын. Изи ылынат, Пателеимон верaм таңгаштарен, тор aль алтанзык ылмыжым пaлен кердде, атяжын тымдымым колыштын, тыдын шудымжы доно Ылен. Лыдаш-сирaш тыменьмыкжы, пaлымашлaн пиш мастар лимыкжы, атяжы Пантелеимоным доктореш тымдаш колта. Ты вереман Никодимишты Евфросин лыман пиш яжо мастар врач ылын. Ты врач Пантелеимоным тымдаш лин, Ышке школышкыжы нaлын. Тышты шукат Ылде, Ырвезы цилa таңжым тыменьашты эртен. Тыдын Ышкымжын кымылжат пиш пуры, лицажат пиш цевер ылын, цилa эдемвлa доно пиш яжон попен. Пиш мастар дa пысын тыменьмыжы гишaн тыдым тымдышыжы кукижалaн анжыктен.

Тынам Максимиан кукижa Христос верaм кычышывлaм алтанзык Ынянймашыш сaртaш манын, ныним сакой семьн орландараш шуден. Никодимия халашкат тыды тиды верц толын. Евфросин доктор кукижa докы шырен каштын, иканa Пантелеимономат сагажы нaлын. Кукижан портышты эдемвлaжы Пантелеимонын цевер лицaн ылмыжы, Ырвезынекок техень ышан ылмыжы гишaн oрынит.

Кукижa Пантелеимоным Ышке докыжы нaлаш шанен дa тымдышы гыц тыды гишaн ядыштын. Пантелеимонын махань ылмыжым пaлен нaлмыкжы, кукижa тыдым кого доктор лимешкжы тымдаш шуден. Тынам Пан-

телеимон кушкын шон веле ылын.

Ты вереман Христослан Ынянйшывлa язычниквлa гыц лудын шылын Ыленит. Никодимишты тенге Ылышывлa лошты Ермолай лыман ик священник ылын. Пантелеимон Ышке тымдышыжы докы Ермолайын каштмыжым ужын.

Иканa эртен кемыжы годым Ермолай aтя тыдым Ышке докыжы ужын пырен дa aтя-аважы улы ма, махань верaн ылмыжым ядыштын, тыдын

доно пиш пурын хытырен. Хытырымышты годым Христос верa гишaнaт, Христос гишaнaт шайыштын. Тылец вара Пантелеимон Ермолай докы шыреракынок пырен, Евангели гишaн шайыштмым колыштын, Христослан Ынянaш тыменьын. Тыменьмыкжы тыды Ыывырток кресталтын. Вара Ышке атяжымат Христослан Ыняндараш, Тыдын верашкы пыраш кымылангдаш тынгaлын.

Тынам тыдын докы паремдаш ик слопой эдемим канденит. Пантелеимон тыдым нима донат торлде, атяжы анзылны тыды слопойын сынзajым тикалын дa келесен: «Иисус Христос Ымын лымжы доно сынзaт пачылтшы». Слопойын сынзajы тынамок пачылтын. Тынамок Пантелеимонын aтяжат, сынзajы пачылтшы эдемат Христослан Ынянен колтенит. Вара пуры Ермолай священник толын, ныним крестен. Пантелеимонын атяжы Христослан пиш Ынянен, Евангелишты тымдымы семьнок пурын Ылен. Атяжы колымыкы, тыды гыц кодшы наследствыжым Пантелеимон незервлaлaн, тылыквлaлaн шaлатен пуэн. Тыды казематыш каштын, тышты ылшывлaм тымден, питырымывлaн кымылыштым луктен, церлывлaм паремден, незервлaлaн нуждаштышты палшен. Ымы тыдылан хворойвлaм лекарцыдеок паремдаш силам пуэн. Пантелеимонын оксадеок торлымжы гишaн увер хала мыч кымдыкеш шарлен. Вес врачвлa йангыштым йылатаренит дa тыдым ужын керддымы линит.

Пантелеимон казематыш толын, тышты Христослан Ынянймы гишaн шин пумашеш шушыргышывлaм паремден. Тыдын

пәшәжәй гишән врачвлә куғижәлән алтален шайыштыныт: тәйдә мәһнән верәнәм алтан-зыкеш шотлышывләм паремдә, тәһнь вәштә-решет ыләш. Тәһнь куғижә ылат, Пантелеимо-ным пуштыкты, маныныт.

Куғижә Пантелеимонын паремдәймә слө-пөй әдемәйм үжәйн дә тәйдә гәц ядын: «Панте-леимон тәһньһын сәһнзәәтәйм кыце паремден?»

Сәһнзәжәй паремшәй әдем келесен: тәйдә мәһньһын сәһнзәәм тәкәләһын, Христосын ләйм-жәйм келесен, дә мәһньһын сәһнзәәм ужалш тәһнгәләһын.

Куғижә келесен: «Лачокым келесәй. Хри-стосын ләймжәйм ак попы ылы гәһнь, тәһньһын сәһнзәәт ак парем ылы ма? Ышкежәй кыце ша-нет?»

Сәһнзәжәй паремшәй әдем попен: «Куғи-жә! Вес врачвләлән сәһнзәәм паремдәштәй манын, мәһнь улы пәйдәәм, вольыкым пуән пәйтәрәйшәйм, тенге гәһнят, нима пользым шәйм мо, иктәт паремден йш керд. А ти Пантеле-имон Христосын ләймжәйм веле келесәйш, дә сәһнзәәм пачылты».

Тидәй пәштек сәһнзәжәй паремшәй әдем куғижәлән Христосын Йымы ылмыжым, Тәйдәһын йштәймәй коҗо пәшәштәй цүдәвләм, куғижәһн верәжәй алтанзык ылмыжым келесен, тәйдәйм самәһнь верәм кычет манын намыслан-дарен. Тенге попымыжы гишән куғижә коҗон шәйдешкен дә тәйдәһын вуйжым роалыктен.

Вара куғижә Пантелеимоным үжәйн. Святой Пантелеимон куғижә анзыкы толын шагалмыкыжок Христосын йштәймәй пәшә-вләжәйм хваләйш тәһнгәләһын. Вара келесен: «Христосын силажым уҗмет шөзәш гәһнь, кәзәйтөк колаш вацшы әдемәйм кандаш шүдәй. Пәйтәри тәмдән йняһнәмәшдән вуйлатышы-влә йшке ймывләштәйм сарвален анжышты, вара мәһнь йшке Йыемлән кымалам. Кү хво-ройым паремдә, тәйдәһын кымалмы Йымыжы төр Йымы лиәш».

Изиш лимәкәй, ик хворой әдемәйм кан-денәйт. Алтанзык верәм кычышывлән вуйла-тышывләштәт толыныт, нәһнәй йшке верәштәй сәмәһнь ыдылыныт, хворойым паремден керд-делыт.

Нәһнәй пәштек Пантелеимон хворой әде-мәһн кимәй вәрәйшкәжәй толын дә тенге кы-малаш тәһнгәләһын: «Иисус Христос Йыем, Тәһньһын йштен кердәймәй пәшәәт иктәт уке. Кәзәйтәт мәһньһын ыдылмем колышт». Тенге попымыкыжы, церләһнәшәй әдемәйм кидшәй гәц кычен дә келесен: «Иисус Хри-

стос Йымын ләймжәй доно парем кәһнәй!»

Церләһнәшәй әдем тәһнәмок кәһнәйһын, пиш йвәйртен, кимәй вәрәжәйм поҗен дә ләктәһн кен.

Тидәйм уҗшывлә шуҗынжы Христос-лан йняһнен колтенәйт. Тенге лиәлтмәһлән куғижә пиш коҗон шәйдешкен. Вара тәйдә Пантелеимоным йшке верәшкәжәй пырташ манын попаш тәһнгәләһын. Пантелеимон Хри-стослан йняһнәймәжәйм пингәдәһн анжык-тен, верә верц орландарымы гәц лүдде. Куғижә Пантелеимонын вьргемжәйм кы-дашыктен, а йшкәймжәйм пушәһнгәйш сәкәш шүден. Сәкәймәйкыштәй, тәйдәһн кәпшәйм кәйрт-ни вәштыр доно шиктен, тылвуй гәһнь коҗо сарта доно йылаташ шүден. Тенге муты-мышты гоҗым святой Пантелеимон келесен: «Йыем, мәһләнем цәйтәшем силам пу, колы-мешкем ясыландарымым тырхашем лижәй».

Йымы йшкежәй святой Ермолайын цәйрем нәләһн кәйһн дә келесен: «Пыт шалгы, ит лүд, Мәһнь тәһнь сагаәт ылам».

Тәһнәмок мутышывлән кидәштәй йылы-шы сарташты йөрен, кычымы хәдәйр-вләштәй кенвазыныт, кидәштәймәт лүктәл кердәймәй линәйт.

Вара куғижә коҗо падеш вулным шолтык-тен, Пантелеимоным тәй шолшы вулнышкы шуаш шүден. Тенге гәһнят Йымы Иисус йшке силажы доно тәйдәйм ытарен: Пантелеимоным шолшы вулныш шуаш тәһнгәләймәй гоҗымок пад ләйвәләһнәшәй тыл йөрен, а шолшы вулны кәйлмен веле шәһнзәһн.

Тидәй пәштек куғижәлән Пантелеимоным тангыжыш шуән колташ кәһнгәшәйм пуәнәйт. Куғижә шүдәймәй доно салтаквлә святой Пан-телеимонын шүшкәжәй күм сәкенәйт дә тан-гыжыш шуәнәйт. Христос Йымы йшкәйләһнәжәй йняһнәшәйм тангыж пындашкы вален кемәй гәцәт ытарен: Пантелеимон күм йләйштәш гәһнь веле намалын, шуән колтышывләжәй пәш-текок вәйд гәц ләктәһн. Сирәйш ләкмәйкәжәй, святой Пантелеимон Йымым хвален, әчәәт куғижәй докы толын, йшкәймжәйм анжыктен.

Вара шәйдәй куғижәй святой Пантелеи-моным нәйл ялан зверьвләлән шуән кол-тен пукшаш шүден. Тидәйм анжалш халаш-тышы цилә әдем поҗынен. Тәйшкәй куғижә йшкежәт толын. Тәйдәй святой Пантелеи-монлан зверьвләәм анжыктен дә келесен: ти зверьвлә тәһнәйм төрөк качкын колтат, йшкәймәтәйм йшке жәләйәй, Христос верә гәц каранг, мәһнән верәшкәй пыры. Пантелеимон

ик шамакымат пелештӱде, тӱдӱм зверьвлӓ лошкы шуэн колтенӱт. Вес шӱдӱ эдемвлӓ шумушты годым зверьвлӓ нӱнӱм рок вӱкӱ кенвацмешкӱшток кышкед пӱтӱрӱт ылын, а кӱзӱт нӱнӱ цилӱнӱт иквӱреш погыненӱт дӱ пиш олен Пантелеимонын ялжым веле нылаш тӱнгӱлӱнӱт. Тӱдӱ ӱшкежӱт нӱнӱм вуйышты гӱц ниӱлтен. Халык Пантелимонын кымалмы Йымыжын техень цӱдӱм ужын, ӱрӱн, тенге веле саслен: «Христосын верӱжӱ – тӱр верӱ, Христос лачокат тӱр Йымы; тӱдӱ Йымылан ярышы, вуйнаматдымы ӱрвезӱм мутымаш гӱц ытараш келеш!»

Кугижӱ ӱшкӱмжӱн мыскылалтмыжым ужын, дӱ тидӱ гишӱн шӱдӱжӱ лӱктӱн. Салтаквлӓжӱм поген дӱ халык лошты Христосын цӱдӱжӱлӱн ӱнӱнен Христосым хваляшывлӓм цилӱштӱм пуштыктен. Вара Пантелеимоным качдымы зверьвлӓм пуштыктен. Пантелеимон тидӱм ужынат, келесен: «Тӱнӱ гишӱнет эдем веле агыл, зверьвлӓӱт мутялт колат».

Тидӱ паштек святой Пантелеимоным казематыш питӱренӱт. Икманяр жеп эртӱмӱкӱ, эчеӱт тӱдӱм шушыртен пӱтӱрӱш цаценӱт, а шушырвлӓжӱ тӱрӱк парем миӱнӱт. Тинӱрӱ мутымы паштек ик шушыржат кодеӱт, кугижӱ пиш когон ӱрӱн, ышыжат кен колтен дӱ келесен: «Тенге шушырде лин шалгаш тӱнӱм кӱ тымден?»

Святой Пантелеимон келсен: «Христослан ӱнӱнӱш мӱнӱм Ермолай лӱмӱн священник тымден. Христосын силажылан тӱр

кымылем доно ӱнӱнӱмем гишӱн мӱнӱн шушыремвлӓм Христос ӱшке паремдӱ».

Кугижӱ келесен: «Тымдышетӱм мӱлӱннӱ анжыкты». Тидӱ паштек Пантелеимоным салтаквлӓ сага иквӱреш Ермолайым кандаш колтен.

Святой Пантелеимонын «тӱнӱм кугижӱ ӱжеш» манмыжым колынат, священник Ермолай келесен: «ӱнде мӱнӱнӱт Христос верӱ верц страдаен колаш жепем шон. Тагачы йыдым Христос Йымы мӱлӱнем кайын дӱ попен: «Мӱнӱн Эдемем! Тӱнӱт Пантелеимон ганьок Мӱнӱ верцем шуку ясым цӱтет».

Кугижӱ святой Ермолайымат, тӱдӱн сага ылшы кок эдемӱмӱт кандыктен, нӱнӱм языческий верӱм кычыда манын пиш ӱнӱндӱрен. Тенге гӱнӱт нӱнӱ Христосын верӱжӱм кодыделыт, седӱндон кугижӱ кымынӱштынат вуйыштым роалаш шӱден. Нӱнӱм пуштымыкы, кугижӱ эчеӱт Пантелеимонлан ӱшке верӱшкӱжӱ пыраш попен. Попен сӱнген керддеӱт, тӱдӱм пиш когон шиктӱктен, а вара вуйжым роалаш дӱ кӱпшӱм йылаташ шӱден.

Пуштшашлык вӱрӱш миӱн шомыкышты, святой Пантелеимон Йымылан кымалаш тӱнгӱлӱн. Ик салтак тӱдӱн кымал пӱтӱрӱмжӱм вычыде дӱ шӱжӱ гӱц меч доно роал колтен. Тенге гӱнӱт салтакын роалмы кӱртни мечшӱ шӱштӱ гань веле шӱжӱ йӱр ниӱлтен кен, святой Пантелеимонын шӱжӱм ик пӱрцӱмӱт пӱчде. Тӱдӱжӱ тенгеок Йымым веле сарвален. Йымылан кымал цӱрнӱмжӱжӱ, святой Пантелеимон «ӱнде

вусем роалда» манын ядын дӱ вуйжым пӱгӱртен шагалын. Вара салтаквлӓ тӱдӱн вуйжым роалыныт дӱ кого пуарам цымыренӱт, тӱдӱ вӱкӱ святойын кӱпӱм пиштенӱтӱт, тылым ӱлӱжтенӱт. Пу ара йылен пӱтӱмжӱ, Христослан ӱнӱнӱшывлӓ толыныт, ломыж логӱц святой Пантелеимонын изишӱт йылыдымы кӱпшӱм лыктыныт. Вара тӱдӱм Христос верӱм кычышывлӓ пиш шотеш пиштен нӱлӱнӱт дӱ иквӱреш таенӱт. Тӱдӱн колымы кечӱжӱм 9 августын пӱлемдӱт.

Святой Пантелеимонын образшы Шур мынастирӱштӱ улы. Совет власть годым тӱдӱ Пистерлӱ солан Святой Троица лӱмеш церкӱштӱ перегӱлӱн. И йӱде икон доно крестный ход эртӱрӱлтеш.

СВЯТОЙ ВРАЧВЛА ДА ЙЫМЫ АНЗЫЛНЫ МÄ ВЕРЦНÄ САРВАЛЫШЫВЛА

14 сентябрь – преподобный Симеон Столпник. ТЫДЫЛАН Церкы гыц диавол доно алталалт карангышывлам мЫнгеш пÖртЫлташ манын ыдылыт.

20 сентябрь – святой Иоанн, Новгородский архиепископ. Худа силавлам поктен колташ да вес племенавлä ЫнжЫштЫ нападаеп манын, тЫДЫЛАН ыдылыт.

28 сентябрь – святой великомученик Никита. ТЫДЫЛАН тетявлам цЫтЫрЫктЫшы ясы гыц паремаш ыдылыт.

9 октябрь – святой апостол да евангелист Иоанн Богослов. ТЫДЫН молитважы иконвлам ланзылаш палша.

15 октябрь – святой священномученик Киприан дон святой мученица Иустина. НЫНЫЛАН мужедмашЫн сила гыц перегалташ ыдылыт.

29 октябрь – святой мученик Лонгин Сотник. СЫнзä ясывлам паремдаш сарвалат.

31 октябрь – святой апостол да евангелист Лука. СЫнзä ясывлам паремдаш да иконвлам ланзылаш палшаш сарвалат.

1 ноябрь – преподобный Иоанн Рыльский. ТЫДЫЛАН апайым паремдаш ыдылыт.

10 ноябрь – святой великомученица Параскева. Тетявлä паремЫштЫ манын ыдылыт.

14 ноябрь – Цудäм ЫштЫшы святойвлä да бессребрениквлä Косма дон Дамийн. ТыменьмаштЫ ыш сотемжЫ манын, нЫНЫМ сарвалат.

24 ноябрь – преподобный Феодор Студит. Пäгär карштымы годым тЫДЫЛАН ыдылыт.

28 ноябрь – Святой мучениквлä Гурий, Самон да Авив. Семням цаткыдемдаш манын да марыжы вäтЫжЫм ужын ак керд гЫнь, нЫНЫЛАН ыдылыт.

7 декабрь – святой великомученица Екатерина. Äзäм куштылгын Ышташ манын, тЫДЫЛАН ыдылыт.

10 декабрь – цудäм ЫштЫшы преподобный Роман. ТЫДЫЛАН ЙЫмы тетям пужы манын ыдылыт.

17 декабрь – святой великомученица Варвара. ТЫДЫЛАН трүк колен кемЫ гыц ыдылыт.

19 декабрь – цудäм ЫштЫшы святи-тель Николай. Сакой эскЫк годым тЫДЫ гыц палшыкым ядыт. Тылыквлä да тылык вäтЫвлä тЫДЫЛАН ыдылыт. Корны куштылгын эртЫжЫ да вЫдыштЫ вален кеäш ЫнжЫ ли манын, тЫДЫМ сарвалат.

25 декабрь – цудäм ЫштЫшы святой Спиридон, Тримифунтский епископ. Шужымы ивлä годым тЫДЫ гыц палшыкым сарвалат.

30 январь – преподобный Антоний Великий. Сила гыц кешЫвлäлАН тЫДЫ палша.

14 февраль – святой мученик Трифон. ТЫДЫЛАН йЫрÄнвляштЫ да пичЫвлäштЫ шукшвлä ЫнжЫштЫ пашеп манын ыдылыт, а арвäтЫвлä – цäшÄн семня ЫлЫмаш верц.

16 февраль – святой праведный Симеон Богоприимец. ТЫДЫ тетявлам перегЫшеш шотлалтеш.

13 апрель – преподобный Ипатий, Руфянский игумен. ТЫДЫМ ЙЫмы тетям пужы да водянка цер гыц паремаш манын сарвалат.

14 апрель – преподобный Мария Египетская. КäпЫн шäхärлÄнЫмаш гыц тЫДЫМ сарвалат.

26 апрель – святой мученица Фомаида. ТЫДЫМ шäхärЫн тыл гыц паремаш сарвалат.

6 май – святой великомученик Георгий Победоносец. Тонышы вольыкым сакой зверь гыц перегаш тЫДЫМ сарвалат. ЭчежЫ тЫДЫ салтаквлАН перегЫшыштЫ ылеш.

2 июль – преподобный Паисий Великий. Покаянидеок колшышывлä верц тЫДЫМ сарвалат.

31 июль – преподобный Иоанн Многострадальный. КäпЫн шäхärлÄнЫмаш гыц тЫДЫМ сарвалат.

2 август – святой пророк Илья. Кукшы игечЫ годым юр толжы манын сарвалат.

9 август – святой великомученик да паремдЫшы ПАНТЕЛЕИМОН. ТЫДЫЛАН сакой ясы гыц паремаш ыдылыт

11 сентябрь – Креститель Иоаннын вуйжым роалмы кечЫ. Вуй карштышым паремдаш тЫДЫЛАН ыдылыт.

Йымын Äвән амален кемй гань тырын колымыжы лымеш пост

14 августын Йымын Äвән амален кемй гань колымыжы лымеш пост тйнгәлеш дә кок әрня 28 август якте шыпшылтеш. Рушлажы тйды Успенский маналтеш. Успенский пост Кого пост ганьок строгий. Мәмнән Господь Иисус Хритосын Валгалт Вашталтмыжы, Преображени празнык годым, 19 августын, колым качкаш лиэш. 28 август вйргечеш али когарняэш вәрештеш гйнь, тйнам тенгеок постный кечй лиэш дә колым качкаш лиэш.

ЙЫМЫН ÄВӘН АМАЛЕН КЕМЙ ГАНЬ ТЫРЫН КОЛЫМЫЖЫ, УСПЕНИ ПРАЗНЫК

28 августын православныйвлә Успени празныкым кого сусу доно вәшлит. Вет Йымын Äвә мәмнән палшышына, сусуна, перегйшйнә.

Празныкын значенижй

Господьын пйлгомышкы Лймлештәрәлт кузымжы паштек Йымым Шачыктышы Äвә Хритосын яратымы тыменьшйжйн, апостол Иоаннын, пөртйштйжй ёлен. Тйды туан әвәжйм анжымы ганьок Хритосын әвәжймәт анжен. Ытарышын мыгиләжй докы Йымын Äвә каждый кечйн ыдылаш каштын. Тйштй Тйды архангел Гавриил дорц Пйлгомышкы йшкймжйн ёләш ванжымыжы гишән пәлен нәлйн. Ышке шамаквләжйм пәлдйртймй семйнь архангел Йымым Шачыктышы Äвәлән райыштышы пушәнгй укшым кычык-тен коден.

Йымын Äвән колымыжы анзыц апостол Фома гйц пасна цилә апостол цүдә палшымы доно Иерусалимйштй погыненйт. Колымыжы кечйн Господь Иисус Хритос ангелвлә

доно иквәреш Пйлгом гйц вален дә колышы Ышке Äвәжйн йәнгжйм нәлйн. Тенге чучын, Йымым Шачыктышы Äвә вуйта амален, а колыде, тишец празныкынат лймжй – Успени.

Йымын Äвә доно мүләнды вйлнй айырлымышты гишән апостолвлә мәгырен-ойхырен Тйдым таяш пижйнйт. Йымым Шачыктышы Ыдйрйн кәпшйм тайымы вәрыш Иерусалим хала гач нәнгенйт. Шуку эдем, Тйдын кәпшй докы тйкнен, цер гйц паремйн. Тайымы паштек кым кечйштй апостол Фома толын дә тйдылән Йымым Шачыктышы Ыдйр доно прощялташ коропым пачаш разрешәненйт. Тйштй апостолвлә колышым вйдылмй мйнерйм веле монйт. Нйнй Пиш Святой Ыдйрйн кәпшйге пйлгомыш кузымыжылан йняненйт.

Празныкын истори гйц

Йымым Шачыктышы Пиш Святой Ыдйрйн амален кемй гань колымыжы христианвләлән Ирвелнй пйтәришй курымвләшток пәлймй, но ти празныкым VII курым тйнгәлтйш якте пәлйделыт. Тйдым Маврикий кугижә (592 – 602 ивлә) Византий кугижәншйштй ёштен.

Российшты Йымылан йнянйшйвлә Успени празныкым пиш шотеш пиштәт. Тидй гишән Успени лымеш церкйвлән шотышты шуку ылмы гйц пәлемдәш лиэш. Йымын Äвән амален кемй гань колымыжы празнык церкйн луаткок кого празныкын циклжым пйтырә.

Йымым Шачыктышы Пиш Святой Ыдырын тырын колымыжы лымеш церкы

Йымым Шачыктышы Пиш Святой Ыдырын тырын колымыжы лымеш церкы Кырык мары мўландышты молнамшы Шур мынастирышты строилтеш. Тишты приходым 2005-шы ин Йымын Архистратигшы Михаил лымеш Йошкар-Олан да Мары сандалыкын архиепископ Иоаннын благословайымы доно ыштымы. Молнамшы мынастирын кок этажан томашты пытарышы этажышты церкым да качмы варым пачмы, а кокшы этажышты кельявлам ыштымы. Церкын настоятельжы – схиархимандрит Лаврентий (Семенов).

2015-шы ин владыка Иоаннын благословайымы доно у церкын строилтшашлык варжым палемдымы. 2016 ин 6 июлын духовенство да прихожанвля домовою церкы гыштышкы крестный ход доно кеныт, да архиепископ Иоанн строилтшы церкын тынгышкы грамотым ыштымы чин доно служен.

Тене 18 июлын церкы вькы купол дон крестым лукталмы.

Йымым Шачыктышы Пиш Святой Ыдырын тырын колымыжы кечын Йошкар-Олан дә Мары сәндәлйкын архиепископ Иоаннын шамакшы

«О цүдәвлән цүдә! Ылымашын тынгалттыш коропыш пиштәлтеш дә короплан пылгомыш ташкалтыш лиэш». Лачокат, тагачшы кечы Святой Церкылән дә тидын бнян тетявләжылән осовынок пуры ылеш. Эдем анжалтыш дон гын, Йымын Әвә доно айырлы-маш ойхырыкта. Но Йымын сембын гын, тиды пиш кого кечы ылеш. Мә Пылгомыштышы Кугижәм лымлештәренә дә пәлемденә: колы-маш уке, лач ылбж кынбйлмашым вычымаш-ты амален кемәш веле улы.

Мә пәленә, Йымын Пылгомыш лымлештәрәлт кузымыжы паштек Йымын Шачыктышы Пиш Ире Әвә Иоанн Богосло-вын пөртышты ылен. Господь Тидылән Ышке Әвәжым анжаш пуэн, а Тиды сага – мәмнәм циләнәмәт. Вьцлбшы кечын Святой Шүлбш апостолвлә дә Йымын Шачыктышы вькы

валымы паштек, Йымын Әвә Ышке Яраты-мы Эргбжым сарвален. Тиды Әвә сембын Эргбжы гыц пасна ылен кердде, седьндон Ышкымжым Тидын докы нәләш ядын. Архан-гел Гавриил Йымын Әвә докы толын, райыш-тышы укшым пуэн дә Господь Тидым Ышке докыжы нәлмь гишән увертәрен.

Йымын Әвә Ышке Яратымы Эргбжы гыц Тидын яратымы тыменшбвләжы доно айыр-лаш ядын. Вет Тидәт нынбм улы йанг вашт яратен. Цилә сәндәлйк тыр гыцын пылвлә вьлән воздух мычкы апостолвлә Йымын Шачыктышы Пиш Ире Әвән вәржы докы кандымы линйт. Йымын Әвә Ышкымжын колыдымы амален кемәшкы йәмдблалттын. Тиды нынб сага остатка гәнә ылын, кыце ыләш келмь гишән келесен коден. Тенгеок Тиды сөрен: кү Йымын Әвәм сарвалаш дә Тидын Яратымы Эргбжын шүдбмбвләжым колышташ тынгалеш, тидылән палша. Вара, Ышкымжын Әвә благословайымашым пуэн, Тиды йбрәлтбш доно Ышке йангжым Ышке Яратымы Эргбжылән пуэн. Тидын годым апостолвлә ужыныт, кыце Господь Ышке Йы-мын Шачыктышы Пиш Ире Әвән вәржы докы толеш дә Тидын йангжым Ышке кидышкыжы нәлеш. Успени иконышты Тидым ангелвлән силавлә доно әрбмь дә вьдбл шындымь әзә ганым анжыктымы.

Тайымы мырывләм мырымыкы, тыменш-бвлә Пиш Ире Йымын Әвән кәпшым Гефсимани вәрбш таяш нәнгенйт. Йымын Шачыктышын пиш ире кәпшым кенвац-таш дә тидым мыскылаш манын, закон ко-лыштдымы иудейвлә Афоний доно иквареш тыменшбвлә вькы шынгалтыныт. Но кынам Афоний Ышке кидвләжым вьктәлтен, ангел нынбм роал шуэн. Тынәм Афоний циләлән колмыла мәмнән Господь Иисус Христослан бнянбмбжым келесен. Апостол Петрбн ша-яжы сембын Йымын Шачыктышы Пиш Ире

Äвәм хвален. Кынам тѣдѣ уѣц кидвлѣжѣм вѣктѣлтен, нѣнѣ бѣшке вѣрешѣшток куш-кын шѣнзѣнѣт.

Тайымы годым сакой цер дон ясланышвлѣ Йымын Äвән кимѣ вѣрѣшкѣ тѣк-ненѣт дѣ паремѣнѣт. Апостол Фома Иерусалимѣш кымшы кечеш веле толын шон. Вара ш кодын гѣнѣт, Тѣдѣн Йымым Шачыктышы доно прощялтмыжы шон. Вес апостолвлѣ доно иквѣреш тѣдѣ Гефсиманишкѣ кен. Кынам тыменѣшвлѣ Йымым Шачыктышы Пиш Ире Äвән коропшы дорц кѣм карангенѣт, нѣнѣ тотлы пышым лыкшы тайымы материм веле ужыныт дѣ бѣвѣртенѣт, вет Тѣдѣн Яратымы Эргѣжѣ Тѣдѣм кымшы кечеш бѣлѣжтен кѣнѣлтен. Тидѣжкѣ тебе мам анжыкта: Господын шамакшы семѣнѣ мѣят бѣлѣж кѣнѣлшѣшлык ылына.

Овуца семѣнѣ сыкырым тодылаш манын, тыменѣшвлѣ сусунок Сион кѣдежѣш погыненѣт. Кынам нѣнѣ сыкырым лѣктѣлѣнѣт, лѣмлештѣрѣмѣшѣн соты доно Йымын Пиш Ире Äвѣжѣ толын. Апостолвлѣ «Господь Иисус Христос, мѣмнѣн Йымына, мѣмнѣм ытары» манмы вѣреш, сѣ-гѣрѣлѣнѣт: «Йымым Шачыктышы Пиш Святой Äвѣ, палшы мѣләннѣ!»

Бѣшке каймыжы доно Йымым Шачыктышы Пиш Ире Äвѣ тебе мам анжыктен: кѣ Тѣдѣн остатка согонѣжым бѣштѣ, Йымын шѣдѣмѣшвлѣ доно бѣлѣ, Тѣдѣм палшаш ѣжеш дѣ архангелѣн шамаквлѣ доно хвалѣ: «Пуры, сусу ли, Тѣнѣ сага-эт Йымы», Йымын Äвѣ соок тѣдѣн сага ылеш.

Пѣлгомыштышы куѣжѣн Äвѣжѣм хвалѣшы Архангел Гавриил гач мѣләннѣ колтымы шамаквлѣ пиш кого сила-ан ылыт. Ти молитва худа шѣлѣшвлѣм покта, циләнѣ докы Пѣлгомыштышы Куѣжѣн Äвѣжѣм лишѣлемдѣ. Тагачат, ти святой церкѣштѣ погынен, мѣ уѣц дѣ уѣц сѣгѣренѣ: «Сусу ли, Бѣвѣртѣшѣ, амален кемѣ ганѣ колымаштет мѣмнѣм кодыделат!»

Йошкар-Ола, 2009 и.

ЭЧЕ ШОКТЕНА?

Церкыш кашташ агыл манын

33 «причина»

(Пақыла. Тынгалтмышыжы – 2016-шы ин 5 №, 2017-шы ин 1,2 №№)

Луатнылымышы шанымаш: «Эче шоктем, кызыт агыл, кыце-гынят вара»

Мә донна иктә-ма худа лимыкы, церкыш кенә гынь, тенге ынгылаш лиэш: мә йымы гыц ойхым кыченә. Мә вуйта попенә: «Господи, ойхым ат пу гынь, мынь Тын докет ам тол».

Но ныным лучи вычаш агыл.

Кынам ылымаш йамыш вәрештәт, тышец ләктәш перегалтмы гыц нелырак.

Седьндон халык попа: «Сулык гыц мындыркырак карангыла».

Ылымаш анжыкта: яжо пашам лучи вараэш кодаш агыл. Лучи худа пашавлам вараэш

кодымыла. Сек кералым быштәдеок кизен кодаш лиэш.

Лиалтеш, атя-авә ядаш толыт:

– Батюшка, тетяна кымлы кечаш колен, крестымы агыл. Церкышты тыдылан мам бышташ лиэш?

Нимат. Тыды Церкышты агыл. Тыдым кандакш кечашым крестымы ылын гынь, тынам отвеаяшат, церкы молитваштат ашындыраш лиэш ылын. Тыды верц улы Церкы ыдылеш ылы.

Луатвызымышы шанымаш: «Мынь церкыш каштын ам керд, тшышты мыланем худа лиэш»

Эдем Церкы ваштареш ылшы шанымашвләм принимая дә нынлан бнянә гынь, тышманлан (худа силалан) большы нимат ак кел. Но эдем ти шыртыквләм сьнгә гынь, тыды церкыш толеш гынь, тышман тыдым цилә йиш йон доно церкы гыц поктыл лыкташ цаца. Али утлаок цилә тор быштышвләм колта, ныны сакой статян пелештат. Али иктә-махань лудышлә шанымашвләм пыртат: «Тонна утюгом йортенәм ма?» али, остаткаэш, эдемлан церкышты худа лиэш, тугы ләкмә шөэш.

Тышманын ти шанымашвләм колышташ агыл гынь, ныным сьнгаш гынь – лучирак лиэш. Крестымылә, ыдымыла: «Господи,

мәмнан ылымә томанам сакой худа гыцын перегы». Покаямыла: «Махань мынь сулыкан ылам... Маняр веремә мынь церкым эртен каштынам! Ылымашышты ма гишан мынь шаненәм? Мынь ма – земля вьлны курым курымок ылаш тынгалам ма? Господи, мыным просты, мыным, недостойный-ым, шыкал ит колты, мыным принимай, пингидемды, палшы мыланем...» Господь принимая дә палша. Мә сулыкан ылынаат, мәланнә церкышты нелы. Ясы эдемлан паремашыжы нелы, но тыды тырха, вет тыды паремнежы.

Тенге куштылгы, тенге яжо лиэш!.. Нигыштат большы тенге яжо ак ли.

Луаткудымышы шанымаш: «Церкышты мам попымым мынь ам ынгылы»

Шамак толшеш, первоклассник школыш толын, шынзалаын, мам попымым колышталын, вара келесен: «Мынь ам ынгылы!» – сумкыжым поген дә токыжы ашкөдын: «Лучи дошкольник лиәм».

Лу иаш программа гыц мә икшы классышты шуком ынгылыделна. Но школыш мә каш-

тынна. Кечынок будильник юкеш понгыжалтынна. Ышке оркынам сьнгеннә. Тенге гынят англичан ылым тыменяш мә ана царны дә тенге ана попы: «Утла шуку ынгылыдымы шамак».

Тенгеок тиштат. Церкыш кашташ тынгал – каждый гана ынгылыманрак лиэш. Уже

шукы ынгылыман ылеш. Йымы, жалаема (Господи, помилуй) – ынгылымыла. «Отче наш» молитвашты... цила ынгыленя. А ныны вет сек тынг молитвавля ылыт. Яжон колышташ гынь, шукым мам ынгылаш лизш, шукурак да утларак.

Йымылан служымы йылмы – церковнославянский йылмы – тиды пуры. Ти йылмы доно Йымы сага попаш сек куштылгы. Тиды мамнан сек кого пайдана. Тидым цилаге сараш ак ли, руш йылмы доно вашталташ ак ли.

Йымылан служымаш ыш доно веле агыл ынгылатеш. Йымылан служымаш – пуры. Тиды айыртемалтыш цевурлык. Йымылан служымаш эдемын улы йангыжы докы сарналеш. Тиды сынзаланат, пилышланат, тотланат ылеш. Цила тиды иквареш эдемын йангыжым

тема. Да йанг вашталтеш, итырайалтеш, кушкеш, тиды доно ма лиалтмым ыш ак ынгылы.

Церкы гыц иктат ак лак техеньы, маханьы тыш пырен.

Евангелим нал, тонет лыд. Кызытшы кырык мары йылмыш сарымым, кызытшы букваля доно. Цила тиды тагачы, Йымылан тау, улы.

Ик самбырык эдем церкышты ма лиалтмым ынгылымешкыжы каштын керддымыжы гишан иканя батюшкылан келесен.

Батюшка тидым ядын:

– Мышкырыштет качкыш кыце преиымым тынг ынгылет?

– Уке, – йанг вашт вачештен самбырык эдем.

– Ну, тынам ынгылымешкет ит кач, – тидылан батюшка кангышым пуэн.

Луатишмиш шанымаш: «Евангелим лыдаш да колышташ нелы»

Лачокат, тиды тенге. Тиды ти паша керал ылмы гишан попа. Тиды куштылгы мадыш агыл. Ылымашышты ма ужына: цила лачок ылшы, цила керал паша доно да цацымаш доно кылдалтын. Ыржам кушташ, тотлы качкышым йамдылаш, портым строяш, образованим налаш, тетям шачыкташ да анжен-кушташ – тиды пашам ак яд ма? Ма результатом ужненяат, тенге ыштеня. Хоть-махань духовный пашан результатшы – тиды Йымын Ша-

макым, молитвам лыдмаш, церкыш каштамаш, постым айымаш, Церкын Таинствывлашты участвуймаш, сулык доно кредалмаш (ышкымын сулык доно! Тидыжы сек нелы!) – сек кералвя. Ти результатвя – яратымаш, тырхымаш, ире совесть, йангышты тыр да эдемвя донат тыр. А тышты, курымаш ылымашышты, Господь доно курымаш ывыртымаш. Мамнан нимахань пашаняат техень кого результатом ак пу.

Евангелиштӱ мам сирӱмӱм ик эдемлӱнӱт мычаш якте ынгылаш ак ли. Вет тидӱ Йымын Шамакшы, а Йымы мӱлӱнӱ, эдемвлӱлӱн, цицмӱш ылмаштыжы ынгылаш лидӱмӱ ылеш. Вет тидӱ Йымы. Тидӱн мычашдымы ышжы доно мӱлӱнӱ ушалташна лижӱ манын, Ылымӱшӱштӱ мӱлӱнӱ цилӱ шот доно Ыштӱш лижӱ манын, Тидӱ мӱлӱнӱ ти шергӱкӱн со-кровищым пуэн. Самынялт кердмӱнӱ гишӱн

мӱ шуку гӱнӱ ынгыленӱ, дӱ эче кыце. Но мӱмнӱн сек тӱнг пӱшӱштӱнӱ – йӱнгӱм ытарымы пӱшӱштӱнӱ – самынь утлаок когон серьезный лин кердеш: йӱнг Йымы дорц каранг кердеш, курымаш рай Ылымӱшӱш ак вӱрешт дӱ адын курымаш мутялтмашкы вӱрешт кердеш. Кыце мӱмнӱн колыдымы йӱнгӱм курымаш Ылымӱшлӱн ытарымыла, кыце мӱлӱнӱ яратымаш доно Ылымӱлӱ, Евангелиштӱ сирӱмӱ.

Луаткӱндӱкшӱмшӱ шанымаш: «Но мӱ вет проста эдемвлӱ лошты Ылымӱшвлӱ ылына, мӱ монах ана ыл»

Ане, монах ана ыл. Мӱмнӱн совсем вес статян Ылымӱш нормына, тенгеок духовный, церковный Ылымӱшнаӱт. Мӱ Ыдырым нӱлӱн ӱл марлан кен, православный семням – изи церкӱм – Ыштен кердӱнӱ. Церкӱ устав семӱнь мӱ пайым качкын кердӱнӱ. Кыш шаналтенӱ, тӱш кыдал толын кердӱнӱ.

Монахвлӱ цилӱ тидӱм Ыштен ак кердеп. Монахвлӱ игуменӱм колыштыт. Нӱнӱн Ышкӱмшӱштӱн, церкӱштӱшӱ, келейный молитвенный правило улы. Нӱнӱ кечӱнь молитвам лыдшашлык дӱ кымлшашлык ылыт, а мирӱштӱ Ылымӱшвлӱн – Ышкӱмшӱштӱн правило.

Луатӱндекшӱмшӱ шанымаш: «Но Православный Церкӱ гӱц пасна эче весӱвлӱйт улы»

Техень шанымаш доно диавол мӱмнӱм лачокшы ик Ынянӱмӱш гӱц – Православный гӱц, ик лачок Церкӱ гӱц, карангдаш цаца. Йымылан тау, тӱштӱ мӱ крестӱмӱ ылына, тидӱ мӱлӱнӱ ытаралташна йӱнӱм пуа, тидӱ гач миллион святойвлӱ ытаралтыныт. Мӱ Ынянӱмӱш гишӱн, мӱмнӱн Церкӱнӱ гишӱн, мӱмнӱн халыкнан сек тӱнг пайдажы гишӱн эче толкы доно ана пӱлӱ – кыш эче мӱлӱнӱ ӱрдӱжӱш анжымыла? Вуйта мӱ Православный школын пӱтӱришӱ классшын порогыштыжы шалгенӱ дӱ шаненӱ: «Вес мӱлӱндӱвлӱштӱ эче махань вес йиш тыменьмӱ заведенивлӱ улы?...»

Мӱ лучи ти туан школыш пыренӱ. Вет тинӱр веремӱм уже ямдымы... Яжо тыменьшӱ гань парты лош смирнӱн шӱнзӱнӱ дӱ тыменьш тӱнгӱлӱнӱ. Тиштӱ мам тымдымым цилӱ тусарен ланзыленӱ. Ти школышты курымвлӱ доно мӱмнӱн тӱоти-папивлӱнӱ тыменьӱнӱт. А маняры кого ышан эдемвлӱ: писателӱвлӱ, ученыйвлӱ, врачвлӱ, полководецвлӱ, – пуры кымыл доно ти пӱлымӱшӱм ланзыленӱт дӱ тидӱ семӱнь Ыленӱт. «Мӱмнӱм Вадывел аздар, – сирен святитель Феофан Затворник, – но Вадывелӱштӱ тӱрӱн кечӱжӱ уже шӱнзеш, а мӱ, ирвелвлӱ, сотышты лишӱшлык

ылына, Ышке веле агыл сотемшӱшлык ылына, но цилӱлӱн сотемдӱрӱшӱшлык ылына».

Апостолвлӱ доно иктӱр ылшы святой кого князь Владимир Красное Солнышко тӱжем и утла перви шуку йиш сӱндӱлӱкшӱ посолвлӱм колтен. Нӱнӱ кышты махань Ынянӱмӱш ылмым пӱлен нӱлшӱшлык ылыныт. Дӱ мӱлӱнӱ Йымын пурыжы доно князь Православный Ынянӱмӱшӱм айырен. Мӱмнӱн халык святой князь Владимирӱм ти пуры кого пӱшӱжӱ гишӱн тӱжем и лӱмлештӱрӱ.

Седӱндон эдем йыхын тышманжы православный халык вӱкӱ нападен дӱ нападая. Тӱ шотышты сакой секты дӱ алтален тымдымашвлӱн палшымы доно. Седӱндон мӱмнӱн сӱндӱлӱклӱн, мӱмнӱн халыклан, православный христианвлӱлӱн нелӱ лиӱлтеш. Сӱнзӱш кайдымы тышман дӱ тидӱлӱн служышывлӱ мӱмнӱм ужын ак кердеп.

Но Йымы мӱлӱнӱ сӱнгӱш лидӱмӱ перегӱмӱшӱм пуэн – святой Православный Ынянӱмӱшӱм. Христос Ытарышы мӱлӱнӱ со палшен дӱ кӱзӱтӱт палша. Йымын ӱвӱ ӱкӱрӱм годшенок Ышке Левӱшӱжӱ доно айыртемӱнок Российӱм леведеш. Мӱмнӱн сӱндӱлӱкнӱ тагынамшенок Йымым Шачыктышы Пиш Святой ӱвӱн томашӱжӱ шотлалтеш. Тидӱм

эче Святой Руш мўланды манынг. Святость – мāmнāн халыкнан идеалжы. Ты идеал, кыды мўланды ы́лнй, лачокшымат, эдемвлāн сек кўкшы идеал ылеш. Мāmнāн сек шуку святойна улы – ты эдемвлā, кўвлā Йымым дā йāнгй ытарымашым пйтāришй вāрйш шйнденйт, нйны Христослан йнян лимы верц йлймāшйштймāt жāлāййделыт. Вет пиш шукын советский власть жепйн Российйштй йнянймāш дā Церкй верц парваленыт дā колымашым нāлйныт.

Коклышы шанымаш: «Тонат ыдылаш лиэш»

Лиэш vele агыл, но келеш.

Тонна мā кечйньок «Молитвослов» се-мбйнь ыдылына, ирокшы дā вады молитва-влām лыдына. Тидй мāmнāн тонышы прави-ло. А кукшыгечйн вадеш, рушāрнян ирок, празниквлā годым дā празник ваднын, хоть-махань кечйн, кынам мāmнāн йāнгнā ядеш, кынам тйдйлан Йымын палшык келмйм шижеш, мā церкйш кенā. Церкйштйшй мо-литва тонышы гйц силанрак ылеш. Блажен-ный Матрона Анемнясевский, XX курымын исповедницйжй, попен: «Тоны кымшўды гāнā кымалаш келеш, а церкйштй – кым гāнā».

Тонна мā бйшкетнā ыдылына, а церкйш-тй – цилāн иквāреш, дā техень молитва Йы-мылан айыртемйнок ярал ылеш. Господь ке-лесен: «Кышты мбйньйн лймем доно кок-тын āли кымытын погынат, тйшты нйны лошты мбйнь лйām» (Мф. 18: 20). Церкйштй мā сагана Господь бйшке ылеш.

Коклы икшй шанымаш: «Цилāн тенге йлāт»

Тидāt диаволын алталымашыжы. Каждый бйшке статянжы йлā. Тāгў-āнят мā гйцнā ко-гонок яжон йлā. Только тидйм пāлдйртйдеок йлā. Но техеньбй лачокат лиāлтеш гйнь, цилā эдем трўк иктā-махань сулыкым бйштāt гйнь, тйнām сулык сулыкешок кодеш. Каждый бйшке верцйнжй отвечāйāш тйнгāлеш.

Мā иктāжй гишāн, иктā-ма гишāн тидйм бйштймбйнām тōреш лыктына гйнь, āли ве-ремā техень ылын, āли иктā-махань обстоя-тельствывлā, – тйнāmāt тидй сулык лиāш ак цārнй. Мā вет сулыкланеннā.

Мā гйцйннā яжорак ылшывлā вйкй ан-

Литурги шамакым сārбймкй, «иквāреш бйштймбй пāшā» маным анжыкта.

Протестантвлāн Йымылан служымаш уке. Колышывлāmāt ак āшйндāрeп. Нйнйнāt, католиквлāнāt иконвлāштй уке. Постыштат уке. А Господь Евангелиштй келсен: «Тй йыхым ыдылмы дā постымы доно vele поктен лыкташ лиэш» (Мк. 9: 29). Вет и Вадывел Европа бйшкймжйм «христианство паштекшеш» шотла.

Мā донна, Йымылан тау, цилā перегймбй, нимат тйкāлмбй агыл.

Православный Церкйштй vele Христо-сын Кāпшйн дā Вйржйн Таинствыжы тенге лиāлтеш, кыце тйдйм Иисус Христос бйшке бйштен коден. Тйдй келесен: «Кў мбйньйн кāпeм качкеш дā вйрем йўш, тйдйн ку-рымашлык йлймāшйжй улы, дā остатка кечйн мбйнь тйдйм йлйжтем» (Ин. 6: 54).

жаш тйнгāлмбйкйнā, āнят, яжорак линā. А сулыквлām анжаш тйнгāлйнā гйнь, бйшке сулыквлāнā лoэш утларак дā утларак vele вбйбйлāлтйнā.

Делажы тйштй агыл: цилā гань āли цилā гань агыл. А тйштй – яжo āли худа, совесть себйнь āли агыл.

Мāmнāн йлймāшнāн ынгылымашна те-хеньбй лишāшлык: нимат анжыде, иктймāt ан-жыде, мālāннā молнамшы дoрц яжорак лиāш цацымыла. Тидйм мā обстоятельством анжы-де бйштенā гйнь, Йымы анзылны эче лучирāk лиэш.

Священник Николай Булгаков

ВЕРА

Верочка ясы ылын. Ти ясым төрләш ак ли. Врачвлә попенйт: ти ясы доно шуку ак ылеп. Нынй тйдылән «луаткәндәкш и гыц шукум ат йлы» маныныт. Вйрйн тамахань-анят лүдбшлә ясы – тиды цилә, мам Вера пәлен. Шйрерәкын дә шырерәкын карштыш йшке гишәнжй пәлемден, тйнам сйнзәштй пйцкембшәлтй, вуйышты вуйта барабаным шинйт, а цилә тиды кәпйн каждый клеткәштйжй шижәлтй. Каждый гәнәк больницйштй обследованивлә кужырак дә нелйнрәк шыпшылтыныт.

Пйсйн янгылен дә южнам нимат әшйндәрен кердде гйнят, цилә тетя семйнюк Вера школыш каштын. А вады ййде студишкй толын дә рисуен, тымдышыжым кого интерес доно колыштын.

Икәнә каникул годым студиштйшй йдйр-йрвезйвлә экскурсиш мынастирйш кенйт. Цилә тетя ганюк йнянймәш гишән почти нимат пәлйделыт, дә тымдышы, кыды йнянймәш гишән изин-изин пәләш цацен.

Мынастирйштй нынйм сусун вәшли-нйт, качкаш пукшенйт. Экскурсовод-семинарист цилә шайыштын дә анжыктен, тетявлән ядмашвләш отвечәен. Ти вадынок мйнгеш кеәш решенйт. Но... эдем шана, а Йымы йштә. Автобус пыдырген, дә тетявлә вады служба-эш кодыныт.

Йымын нимат такеш ак лиәлт. Ти кечйн мынастирйш святой великомученица Екатеринам мощым канденйт. Служба тйнгәлмй анзыц матушка Мария тымдышы гыц йдйрйн төрләш лидймй ясыжы гишән пәлен нәлынәт, Вералан пйжгәлтен: «Святой Екатеринам сарвалы, толь-

ко йнянй дә ыдыл. Тйньжй вет йнянймәш ылат». Служба кен. Диакон сйгырәлйн: «Улы тыр доно Господылан ыдылына». Тамам-анят ынгылыдымым лыдыныт. Вуйышты ик шанымаш веле пөрдйн: «Святой Екатерина, мйнь гишәнем Йымым сарвалы». Вераат аналой док толы, ларецйшты святойын мощыжы ылын. Шыпшалын. Батюшка лепкәэш масло доно крестйм шырәлбй. Йдйрәш вара өрдйжкй карангын...

Трүк цилә ййрым-ййр тйжем утла сарта чүктәлт шйнзй... Дә тыр... Цилән тырлевй, вуйта молитван тылан поранышкыжы ушневй. «Свете тихий» – мырымаш гыц шамаквлә әшйндәрәлтевй.

... Тетявлә токышты пөртйлыныт. Вады жерә шыжйн шөртньжй доно йылен, кужын саслымышты доно тыртнявлән юкышты тянгыран шактен, цанг шимй юк шыленок миэн. Вера мынастир доно айырлен. Уке, цевер манде, а угыц вәшлимеш манын. Тиды шижйн, тишкй эче ик гәнә толеш.

Ма лиәлтмй изиш варарак пәлймй ли-эш. Врачвлә церйн кишәвләжйм кйчәләш тйнгәлйт, анализвләлән дә приборвләлән ак йнянеп лиэш, угыц дә угыц нынйм тергәт. У йлймәш тйнгәләлтйн – йнянймәш доно иквәреш.

Борис Ганаго

«УАНЫМАШ» Кырык мары православный газет
«НАДЕЖДА» Православная газета на горномарийском языке

Учредитель:

«Руш Православный Церкйн Йошкар-Олан дә Мары Сәндәлйкйн епархижй (Московский Патриархат)» религиозный организаци.

Кым тйлзеш ик гәнй ләктеш

Редакцин адресшй:

Йошкар-Ола, Вознесенский өлицә, 81, 224 каб., тел.: 8 (8362) 45-39-54. E-mail: uanymash@mail.ru

Редакцин кәнгәшйм вуйлатышы:

протоиерей Алексей Евсеев

РЕДАКЦИ ЯДЕШ: ГАЗЕТЙМ КЫЦЕ-ШОН ИДӘ КЫШКЫЛТ. ЛЫДЫНАТ – ВЕСЫЛАН ПУ!

Тираж: 500 экз.